

deluje. Društvo je otvorilo tudi že glasbeno šolo, goslarški pouk in mladinsko petje. Snuje tudi že orkester na lok, bo v našem mestu prav dobro došel. Ker še potrebuje v izpolnitev tega odseka nekaj godal, priredi društvo na Stefanovo, dne 26. decembra, v gostilniških prostorih g. Strasserja tombolo. Začetek takoj po večernicah. Odbor prosi vsa domača in bližnja društva, da ne priredijo ta dan nobenih drugih vesellic, ker bo tudi pri tomboli svirala godba in sicer že na lok, kar bo nudilo dovolj zabave. Obljubljeni so tudi že prav lepi dobrotki.

Pavlovci pri Ormožu. Prejšnji teden je na našem postajališču na vso moč zabavljaj neki doktor iz Maribora in nek domačin mu je pridno pritrjeval. Jezil se je, da bil gospod župnik v cerkvi oznanil, da dobijo izkaznice za Maribor k proslavi desetletnice — tudi pri župnem uradu. To pa je predrzno in da se uganja politika v cerkvi in tako naprej. Vsak pameten človek se je moral smejeti temu. Tako, zdaj bo v pameti in ustih liberalnih doktorjev najbrž že to politika, ki ne spada v cerkev, če bo župnik oznanil, da se obhaja državni praznik n. pr. 1. decembra ali na Vidov dan?! Seveda, ker niso oni na vladi, pa z državo ni nič in se vsepovsodi čuje zabavljanje ravno pri liberalcih. Kako pa je bilo nekdanj, ko so bili oni na vrhu, kako so poželjivo pazili, kje bi mogli koga zaradi malenkosti ovaditi in zatožiti. Čudno je le, da možje takim zabavljajem verjamejo in jim pritrjujejo!

Polensak pri Ptujju. Spoštovanje do naših rajnih na pokopališču pač zahteva, da se pred njihovimi grobovi spoštljivo odkrijemo, ne oziraje se, ali je bil rajni naš življenjski prijatelj ali sovražnik. Kar smo pa videli na našem polenskem pokopališču za Vse svete, je pa že več kot premore človeška strast. Namreč na grobovih, oziroma grobnih spomenikih Visenjakove žene in sestre iz Slomov je neki zlohež poroval in izdri vklesani spominski sliki. Da se najdejo še taki ostudni, brezvestni ljudje, da niti teh spominkov rajnih ne pustijo na miru, je že dovolj žalostno. Ali še sploh tak človek ima količkaj vesti in poštenosti? Je prav težko! Drugače bi ne postal grobovskrunitelj!

Sv. Kuničanda na Peberju. Tukaj je umrl dne 29. novembra po daljšem bolehanju krčmar Franc Korošec, star 72 let. Po hišnem imenu Likuš je bil znan preko mej domače župnije. Naj mu sveti večna luč!

Št. Ilj pri Velenju. Komaj je minila pri nas nalezljiva bolezen davica, katere žrtva je bila petletna deklica od Sredenskega, se nam že zopet javlja, da razsaja v Šoštanj in Velenju škrlatica. Zato pazite starši na otroke! Bog daj, da bi jo hitro udušili! —

Naša nova posojilnica se hitro dviga in raste in bode kras celi fari, dekaniji in okraju. — Tukajšnji šolski upravitelj Gradišnik je ustanovil zopet pomožno gospodinjstvo-nadaljevalno šolo. Počučevala bodo gde učiteljci ročna dela in druge predmete. — Starši, kmetje, pošljite dekleta v šolo ter skrbite, da bodo pohajali šolo!

Sv. Križ na Slatini. Letos se vrši pravca tekma med merodajnimi činitelji, kako bi čim prej in najbolj dvignili ljudsko prosveto. Križevski šolski upravitelj je začel s kmeto-nadaljevalno šolo. Izbrani ukaželjni fantje jo obiskujejo. Na Slatini so otvorili obrtno šolo za številne obrtni naraščaj. V novi čitalnici prireja Bralno društvo že drugič tečaj za pouk v nemščini, spisju, lepem vedenju in navadnem knjigovodstvu za fante in dekleta posebej. Na Slatini se snuje gospodinjški tečaj. V društvih je tudi oživele. Najagilnejše društvo Orel je dne 18. novembra vprizorilo »Miklovo Zloto«. Delavstvo hoče dostojno proslaviti sv. Barbaro. Dekleta se pripravljajo na svoj praznik dne 8. decembra z veliko vne- mo. Igrale bodo v društvenem domu po večernicah Krevhovo »Spokornico«. Na pobudo »Sloga« proslave vsa društva pri g. Čuhu na Slatini dne 2. decembra ob petih popoldne desetletnico naše države. Dekleta romajo od hiše do hiše z »Misijonskimi koledarji« in bloki za novo bogoslovje. Koledarje so takoj razpečale, za bloke pa so prejele dozdaj lepo svoto 2787 Din. Na posve- titvah se pobira za novo bogoslovje. Dne 25. novembra je gospod župan Roškar pri g. Führerju dobil 100 Din, pri g. Parkoviču pa so v ta namen častilci božjega Srca zložili kar 150 Din. Posnemanja vredno! — V Maribor se pelje nad 200 oseb na slavje.

Sv. Rupert nad Laškim. Ljudje nam pravijo, da smo v hribih; mi Ruperčani pa lahko trdimo, da smo še precej blizu planin, pred kratkim pa kar čisto v planinah: tako hladno je pihal in burjal »Zdovca« (severni veter), da smo par juter pričakovali v naravi bele zimske odeje. Pa, hvala Bogu, obrnilo se je, sedaj imamo lepe solnčne dni, hitimo grabljat listje za zimo. Pa tudi dobre volje smo zmes, saj imamo v zadnjem času toliko porok, da že dolgo ne tako. Tako se je na Martinovo nedeljo poročila vrla družbenica Kristina Obrez z vnetim našim somišljenikom od Sv. Krištofa nad Laškim, mladeničem Vinkotom Železnik. Na Svetini pa sta si podala roke za življenjsko pot Klinar Franc iz znane Turinove hiše in županova hči iz Podprečna, Terezija Horvat. Lepornikova Micka pa je šla kot nevesta na Šrekov dom, da bo Mihaeta gospodinjila. Dal Bog, da bi bilo srečno! — Posebna povdarka vredno je zabeležiti, da se vse poročne slavnosti vršijo v veselju in kratkočasno, a brez neprimerne,

dolgotrajne in drage zapravljivosti, ki je izvirala navadno iz baharije. — Tudi mi Ruperčani gremo naprej, a še bolj hitro bo šlo po novi cesti, ki nas bo vezala z Sv. Jurijem ob južni žel. Da bi že le kmalu nilo!

Januš Golec:

Dve sliki.

Pretežna večina Haloz je viničarska. Posestniki teh goric bivajo izven teh krajev. Obdelovanje vinogradov je v rokah viničarjev. Saj si niti predstavljati ne moremo daleč znanega vinorodnega vrha v Halozah, ki bi ne bil posejan z viničarijami, v katerih bivajo s svojimi družinami obdelovalci goric. Pravi viničar živi z gospodarjevo gorico od zgodnje spomladi do trdne jeseni življenje negotovosti, upa, trepetanja, veselja ali potrtosti radi neuspeha.

I.

Praznični dnevi so za družino viničarja trgateg. Prihod gospodarjev je naznanjen že vnaprej. Sode je treba zapariti, posodo pomiti, prešo spraviti v red. Na jutro prihoda posestnika so viničarjevi snažno oblečeni in posebno še deca po možnosti v nedeljskih oblekah. Gospodar v trgateg ne pride sam, z njim pride tuda dobra tetica na težko obloženem vozu.

Viničar opravi z gospodarjem, ki je vesel, ako mu je že naprej prerokovano, da bo nabral letos mnogo več kot lani.

Viničarka z otroci oblega tetičin voz, ki je za revno nerazvajeno družinico poln vsega lepega ter dobrega. Deca zna že v naprej, kaj vse da so pripeljali seboj dobra in toliko zaželjena tetica.

Kar sta za mestno otročjad sv. Miklavž in božiček, to je za haloške viničarske siromake začetek trgatve pri dobrem gospodarju.

Tetica uganejo prav dobro, kaj rabi viničar najpotrebnejše v nagrado za njegovo skrbno ter vestno vinogradno delo.

Pri obdarovanju pridejo na vrsto predvsem nestrpni malčki, od kojih prejme vsak po eno oblekco ali čevljičke. Mati je dobila zimsko ruto, oče nove hlače. Poleg daril še ta blažena zavest: sedaj bo v vinogradu par dni največja nedelja. Viničarjev Lojzek, Tunčika in Rezika bodo dobili dnevno od tetice belega kruha ter mesa!

Tako gre v prazničnem razpoloženju celo trgateg. In ob koncu še pocukajo tetica gospodarja in mu pošepnejo:

»Nekaj mu še moraš dati (viničarju) pri živini ali v denarju, ker smo tako dobro nabrali. Bomo še drugo leto več, ako Bog da.«

Ako vprašaš ravnokar opisanega viničarja, kako dolgo je že pri tem gospodarju, ti bo odgovoril:

»Jaz sem že četrti ali tretji rod. Kaj bi si prebiral, saj dobim, kar mi gre.«

II.

Imel sem priliko, ogledati si prav od blizu v Halozah drugo sliko raz-

Naročnik:

Podpisani naročam na novo »Slov. Gospodarja« za celo leto, ozir. za pol leta, za četrt leta (kar ne velja, pre-
črtaj!) Moj natančen naslov:

Ime in priimek:

Kraj:

Pošta:

nerje z gospodarjem in viničarjem.

Bahačasto ponosni posestnik se je pripeljal v bogato založeni kripti na trgateg. Viničarjevi so ga pričakali v trepetu. Znali so že v naprej, da ne bo klet dobro pripravljena, kokihi preslabo poveznjene pod kurnik, in kričavo glasnih ter raztrganih otrok je preveč.

In res! Viničarjeva družina se oređ prihodom gospodarja ni upala niti nedeljsko obleči, ker sicer bi jo doletela obdolžitev, da se jim godi polje nego posestniku in so si boljše obleko itak nakradli iz vinograda.

Strogi gospodar se je pripeljal sam orez radodarne tetice. Otročjad se je poskrila, ko je priropotal »bagerle« pred viničarijo.

Najpoprej sta bila ošteta viničar in njegova žena, ker bodo sosedje z manjšimi vinogradi nabrali več nego on. Slaba trgateg — ničvreden viničar! Drugo leto si bo moral poiskati drugega, ker ta je lenuharski nepoštenjak, žena redi preveč kur, deca oklati ter poje sadje, predno se je zavezalo v sad.

Ko se je gospodar izkričal ter ohladil prvo jezo nad viničarjevimi, si je razložil sam bogato obloženi voz in si znosil dobrote tega sveta v za-se pripravljeno sobico.

Med jedjo so gledali izstradani otroci, kako je slabo oglodane kosti metal psu, katerega si je pripeljal s seboj, da bi še kosti ne prišle kako v prid viničarju.

Pri sklepu trgateg in ob slovesu odpoved viničarju. Bo že dobil drugega, ki bo bolj gledal na gorice in z manjšo družino. Kar si ne prilasti samovoljno zanikerni viničar, to odnese gospodarju in mu izkoplje celo globoko izpod zemlje mnogobrojna in vedno gladna otročjad!

Ko sem vprašal tega viničarja, kako dolgo že služi temu gospodarju, mi je odgovoril, da eno leto. Pred njim jih je bilo že bogzna koliko. Vsak je odšel od tega posestnika kot tat in šuntar otročje požrešnosti!

Viničar mi je celo potožil, da je moral odpovedati »Slovenskega Gospodarja« na izrecno povelje gospodarja, ki je eden glavnih kolovodij Pucelj-Radičeve politike na Dravskem polju.

To sta dve sliki razmerja med gospodarjem in viničarjem v Haložah. Hvala Bogu je prva veliko bolj gosta nego druga, koje posnemovalec so brezsrčni bahači, ki so že davno skregani s cerkvijo in poštenostjo dobrosrčnega Slovenca!

KMETJE,

najboljše zamenjate in prešate olje v tovarni bučnega olja J. Hochmüller, Pod mostom št. 7, Maribor, Magdalenska stran. 1379

Jetiko! ozdravi tudi pozimi strokovnjak (strokovn knjige!) dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat Lungenheilanstal) Sečovo, žel. postaja Rogaska Slatina.

Mrtvaške prte, trake za križe, okraske za krste dobite v trgovini F. Senčar, Mala Nedelja n Ljutomer. 1443

Glasovir, dober glas, in stolec, se proda: Maribor, Krekova 14 III, vrata 9. 1429

Trgovska oprava, pult, štelaže s predali, stojalo za petrolej. Na ogled: špedicija Mrkur, Maribor, Meljska 12. 1451

Poročevalce za trgovske informacije, točne in zanesljive iz vseh krajev bivša Štajerske in Prekmurja iščemo. Dober stalen postranski zaslužek. Pismene ponudbe na poštni predal 224, Ljubljana. 1437

Odša se služba organista in cerkovnika n aBučah. Plača po dogovoru. Nastop takoj. 1446

Mizarskega vajenca sprejemem: Mihael Poš, mizar, Sv. Trojica v Slov. g. 1434

Dobro izvežban čevljarški pomočnik in vajenec se sprejmeta takoj. Hrana in stanovanje v hiši I. Slemenik, čevljar, Slovenjgradec. 1436

Sodarske pomočnike sprejme pri prosti hrani, stanovanju n perilu: Fran Repič, sodar v Ljubljani, Kolizejska ul. 18. — Vajenec, ki je že nekoliko večš tega dela, se istotam sprejm. 1440

Učenec ali učenka s potrebno šolsko izobrazbo, s sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom v Ljubljani. Vsa oskrba v hiši proti majhnemu plačilu. Krošelj Ivan, Ljubljana, Kette-Murnova cesta 15.

Razpisuje se služba cerkovnika in organista v Šmartnem pri Saleku. Nastop 1. januarja 1929. 1454

Dekle zdravo in čvrsto v starosti od 16 do 20 let se išče kot pomoč v večjo kuhinjo. Ponudbam na »Slov. Gospodar« pod »Pridna« je priložiti šolska izpisevala in sliko. 1447

Manjše posestvo, pripravno za trgovino z lesom in mešanim blagom, iščem v najem. Ne predalet od cerkve in šole. Pozneje tudi kupim. Ponudbe pod: »1929«, poštno ležeče, Oplotnica. 1430

Poceni prodam: 1 električni motor 5 k. s., kompletan, s števcem, napuščalnikom itd. 220-380, 1 kompletan kotel za žganjekuho 86 l, 1 kompletan skoraj novo oprmo za par konj (Jaukgeschir), 1 pisalno mizo najnovejši sistem, 1 železno blagajno št. 2. Naslov v upravi lista. 1450

Prodaja se poceni novo zgrajena pritlična hiša s 3 sobami, kuhinjo in kletjo, poleg njiva z 400 sadik hmelja, pripravno za kakšnega vpokojenca ali obrtnika. Pojasnila daje Zagar Miha, posestnik v Drešinjivasi, Petrovča. 1427

Krojaškega učenca, pridnega, iz okolice Maribora, se sprejme. Sluga-Ketta, krojaštvo, Dravska 8, Maribor. 1428

Prodam radi bolehnosti rodovitno posestvo, redi se lahko 3 krave, na željo tudi lep gozd, vse na lepem kraju, pol ure od kolodvora Ponikva. Naslov v upravi lista. 1435

Lepo posestvo 38 oralov črt ure od postaje, v okolici Maribora se takoj prodaja s celim inventarjem. Naslov v upravi lista. 1430

Iz dveh posestev obstoječa kmetija v Plešivcu pri Šoštanju v skupni izmeri cirka 30 oralov se takoj prodaja za 60 tisoč Din. Ponudbe na notarsko pisarno v Šoštanju. 1438

Posestvo v Savinjski dolini na prodaj. Poslopja: hiša, gospodarsko poslopje, hmeljska sušilnica, kozolec, vse z opekno krito, 14 joh zemljišča, hmeljski nasadi, sadno drevje itd. Natančnejša pojasnila: F. Turnšek, Polzela. 1448

Lepo malo posestvo se proda: Gradiška št. 39, Penica. 1449

Iščem malo posestvo v najem z vinogradom. Na polovico pridelkov. Bžžina Maribora. Naslov na upravi lista. 1453

Prodaja se na prisilni dražbi dne 5. dec. 1928 pri okrajnem sodišču v Celju ob 9. uri dopoldne v sobi št. 4 lepo kmetiškost posestvo v Studencih pri Zgornji Ponikvi, p. Zalec. Najmanjši ponudek znaša Din 38.610.—. Posestvo meri 6 ha 38 a 73 m², od tega 1 ha 96 a in 70 m² gozda. 1382

Dr. O. I.:

28

Crni križ pri Hrastovcu.

Zgodovinska povest.

Graččakinja, sodnik, pisar ter prisedniki so se vsedli k mizi.

Krvni sodnik Trenak se dvigne ter prečita z zamolklim glasom, kar je Agata priznala.

Zbrana množica je molče poslušala, slišal se je tu in tam pritajen vzdih, kakor bi hotel reči dotični: To ni mogoče!

Trenak se je vsedel, bil je bleđ v obrazu in gledal je topo pred se.

Zdajci vstane pisar ter glasno prečita sodbo.

Krvni sodnik vzame palčico, ki je ležala pred njim na mizi, jo prelomi ter vrže oba kosa Agati pred noge.

V tem trenutku je priskočilo več oseb iz zbrane množice, ki so se začele pipati za kose, kajti les od take palčice ima čudodelno moč: z njim se preganja protin s tem, da se drgne z njim po bolnem delu telesa. Tudi se da ozdraviti živina, če jo muči mrčes. Nastalo je veliko prerivanje sem in tja, tako da je moral vmes birič. Nastal je zopet mir.

Oči vseh so uprte na Agato, bilo ji je videti, da silno trpi. * Že je sklonila glavo, a zdajci se vzravna, bleđa lica zadobijo živahnost, oči se ji zasvetijo, se vprejo na graščakinjo ter sodnika.

»Graščakinja, priča mi je Križani, katerega podoba držim v roki, da sem nedolžna, a umreti moram — ker vi to velite — največji zločin storite vi, a jaz nisem vaš sodnik, sodil vas bo Bog, ki je za vse pravičen. — Vam, gospod sodnik, odpustim, ker ste morali tako ravnati, a spomin na današnji dan bo za vas najhujša obsodba.«

Glasen jok je nastal med množico, že se je čulo mrmranje, slišali so se tudi pritajeni vzkliki: Rešimo jo!

V tem trenutku vzklikne graščakinja vsa bleđa od jeze:

»Nesramnica, še zdaj se upa me žaliti, krvnik, stori svojo dolžnost, na morišče z njo!«

Nastal je šunder, prerivanje, že so se bližali hrabrejši, da bi iztrgali Agato iz krvnikovih rok, a na graščakinjino povelje so priskočili grajski hlapci ter obkolili Agato ter krvnika, ki je med tem zasedel s svojima pomočnikoma voz, na katerem je bila tudi Agata z zvezanimi rokami.

Sodnik Trenak se je vrnil s pisarjem v grad, graščakinja se je takoj podala v svoje prostore

najboljše Meškova povest je zopet na razpolago. Vsakdo naj jo še to zimo prebere! Stane Din 25, vezana Din 38. Naroča v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

NA POLJANI